T086 TKL 4 (35) Luận Thích Phật Mẫu Bát Nhã Ba La Mật Đa Viên Tập Yếu Nghĩa Q2

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 2

LUAÄN THÍCH PHAÄT MAÃU BAÙT-NHAÕ BA-LA-MAÄT ÑA VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA

QUYEÅN 2

Laïi noùi caùi khoâng sau. Nhö Tuïng noùi: Caét ñöùt heát ngaõ kieán v.v... Ñaïi só laøm roát raùo, Noùi nhaân voâ ngaõ aáy, Phaät noùi khaép moïi nôi. ÔÛ ñaây noùi "Ngaõ kieán" v.v.., töùc noùi ñoaïn tröø caùc ngaõ kieán v.v.... Ngaõ töùc laø bieán keá sôû chaáp vaøo caùc uaån v.v... "voán coù" Vaân vaân (ñaúng), töùc bao goàm caû Nhaân kieán. Chuùng sinh kieán, Thoï giaû kieán. Caùc haønh töôùng trogn ñaây goïi laø Sôû ñaúng, nghóa laø nhöõng sôû höõu v.v... thuoäc Ngaõ. Giaûi thích nghóa naøy thuaän theo maø bieát. "Kieán" (thaáy), nghóa laø caùi thaáy chaáp tröôùc. Toång yù ôû ñaây laø noùi: Ñoái vôùi caûnh cuûa ngaõ v.v... trong coõi thì caùc ngaõ kieán v.v.... phaûi neân döùt maát. "Ñoaïn" nghóa laø phaù tan. "Laøm" nghóa laø laøm roát raùo. - Hoûi: Ngöôøi naøo laøm? Ñaùp: AÁy laø Boà-taùt. - Laïi hoûi: Laø Boà-taùt sao laïi noùi laø Ñaïi só? Ñaùp: Noùi Ñaïi só töùc laø Ñaïi Höõu tình, Ñaïi Höõu tình naày luaân hoài khaép nôi, lieân tuïc laøm lôïi ích chuùng sanh, töùc laø Boà-taùt. Neáu ñaây coù laøm thì sao noùi ñoaïn ngaõ kieán? Do ñoù Tuïng noùi: "Noùi nhaân voâ ngaõ aáy Phaät noùi khaép moïi nôi". Nghóa laø Phaät noùi: Duø ôû nôi naøo, nhaát ñònh ñeàu noùi ngöôøi laø khoâng coù ngaõ. Nhö theá laø ñaõ noùi Voâ taùnh Khoâng (Khoâng cuûa khoâng coù taùnh) xong! Nay laïi noùi caùi khoâng khaùc. Nhö tuïng noùi: Taát caû phaùp khoâng sinh, ÔÛ ñaây noùi cuõng theá, Tuyeân noùi phaùp voâ ngaõ, Noùi thaät khaép caùc xöù. - Noùi "Taát caû phaùp khoâng sinh" v.v... "Taát caû" nghóa laø khaép heát.

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 2 623

Coøn "phaùp" töùc laø caùc phaùp nhö saéc v.v... Taát caû töùc laø phaùp, nghóa ñaõ giaûi thích. Neân bieát, taát caû phaùp aáy ñeàu khoâng sinh. Noùi "khoâng sinh", töùc laø chaám döùt söï sinh cuûa phaùp. YÙ ôû ñaây noùi taùnh xöa nay chaúng sinh.

Chaúng phaûi nhö töôùng tuï taäp kia, maø coù ñöôïc taùnh thaät cuûa noù. Tuïng noùi: “ÔÛ ñaây noùi cuõng vaäy”, “Ñaây” nghóa laø nhö theá. Noùi töùc bieåu thò nghóa. Cuõng vaäy, laø cuõng laïi noùi nhö theá. Tuïng noùi: “Tuyeân noùi phaùp voâ ngaõ. Phaùp laø caùc phaùp nhö saéc v.v... “Voâ ngaõ” töùc laø khoâng töï taùnh. Hoûi: Neáu theá seõ bieåu thò caùi gì? Tuïng töï ñaùp: “Noùi thaät khaép caùc xöù”. “Khaép caùc xöù” (Nhaát thieát xöù) töùc taát caû caùc loaïi “Thaät” nghóa laø chaân thaät. Töùc laø phaùp Chaân nhö voâ ngaõ. “Noùi” laø bieát roõ. Bieát roõ coøn coù nghóa laø ngaên ngöøa. Ñaây yù noùi: Chôn nhö ngaên ngöøa caùc phaùp khaùc. Laïi hoûi: Ngöôøi naøo noùi thaät? Ñaùp: Ñoù laø Phaät Theá Toân. Caùc ñieàu ñaõ noùi nhö theá thì khoâng gioáng vôùi caùi khoâng cuûa ngoaïi ñaïo thöôøng noùi. Nhö theá laø ñaõ noùi Voâ taùnh töï taùnh Khoâng xong. Sau ñaây seõ noùi nghóa cuûa hai thöù khoâng nöõa. Nhö lôøi tuïng noùi: Coù toäi vaø khoâng toäi, Chaúng theâm cuõng chaúng bôùt, Phaùp Höõu vi, Voâ vi, Ngaên sôû höõu caùc thieän. Noùi “coù toäi vaø khoâng toäi” thì toäi töùc laø loãi laàm; loãi tuøy theo toäi maø chuyeån, neân goïi laø coù toäi. Lìa toäi vaø loãi laàm, goïi laø khoâng coù toäi. Hoaëc toäi, hoaëc voâ toäi, thì caùc phaùp voán coù xöa nay cuõng khoâng taêng theâm, khoâng giaûm bôùt. Noùi chaúng taêng theâm ñoù, töùc laø coù ñoù nhöng khoâng taêng tröôûng theâm. Cuõng chaúng giaûm bôùt, nghóa laø ñöôïc phaùp voâ taän sinh ra, maø khoâng giaûm bôùt. Theá neân, Boà-taùt phaûi bieát nhö thaät ñoù laø phaùp voâ taän. Höõu vi, nghóa laø caùc phaùp coù söï taïo taùc, neân goïi laø Höõu vi. Haønh töôùng cuûa noù nhö theá naøo? Töùc laø do nhôn duyeân ñaõ sinh ra caùc haønh. Coøn Voâ vi, thì noùi ñôn giaûn, laø chaúng phaûi haønh töôùng Höõu vi. Theá naøo goïi laø Traïch dieät v.v..? Tuïng noùi: “Sôû höõu caùc phaùp thieän”. Hoûi: Nhöng Höõu vi vaø Voâ vi ñeàu sôû höõu caùc phaùp thieän. Laïi noùi nhö theá naøo? Ñaùp: Trong ñaây, neân bieát caùc phaùp thieän Höõu vi, phaùp thieän Voâ vi... neáu nhö thöù lôùp, hoaëc khoâng theo thöù lôùp naøo tu haønh thì, ñeàu ñaït ñöôïc söï khoâng taêng theâm hay giaûm bôùt. Theo yù ôû ñaây, ñoái vôùi Thaéng nghóa ñeá thì khoâng coù thaät naém giöõ moät phaùp naøo caû. Noùi Ngaên (Chæ) laø ngaên caûn tröø boû. Ngaên tröø noùi raèng: Chuùng sôû höõu caùi töôùng

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 2 624

“Khoâng coù”. Nhö theá, laø ñaõ noùi xong Höõu vi Khoâng vaø Voâ vi khoâng. Sau ñaây laïi seõ noùi caùc khoâng. Tuïng noùi: Trong taùnh Khoâng (cuûa) caùc thieän Noù xuaát cuõng voâ taän, Bieán keá phaân bieät naøy, Noù thaâu khaép ñeàu khoâng. Noùi: “Trong taùnh Khoâng cuûa caùc thieän”. “Caùc thieän” ôû ñaây laø caùc phaùp thieän. Nghóa laø trong taùnh khoâng, thì coù caùc phaùp thieän chaúng phaûi laø voâ taùnh. (taùnh khoâng coù). Vì sao theá? Tuïng noùi: “Noù xuaát cuõng voâ taän”. “Noù” töùc laø caùi tieáng bao haøm caùc phaùp thieän. “Xuaát” töùc laø sinh ra. “Cuõng” nghóa laø noùi lieân tuïc. Toång yù ôû ñaây laø do taùnh cuûa caùc phaùp thieän nhö lyù, sinh ra laø voâ taän cho neân noù khoâng giaûm bôùt, vaø caùc vieäc cuûa Boà - taùt nhôø vaäy cuõng khoâng giaùn ñoaïn. - Tuïng noùi: “Bieán keá phaân bieät naøy”. Nghóa laø baäc trí, thuaän theo ñoù neân bieát roõ nhö thaät. Taùnh bieán keá sôû

chaáp nhö ñaõ noùi. Tuïng noùi: “Noù thaâu khaép laøm khoâng”. Khaép laø khaép heát “Thaâu” (nhieáp) laø toång gom laïi. Nghóa laø trong kinh Baùt-Nhaõ taùm ngaøn baøi tuïng ñaây, ñaõ phaân bieät, noùi roäng caùc loaïi khoâng; Nhö vaäy trong ñaây lieân tuïc ñaõ noùi khaép heát, maø Vieân Taäp toång gom laïi. Cho neân goïi laø “Thaâu khaép”. Nhö theá ôû ñaây laø toång gom laïi ñeàu khoâng. Hoûi: Theá thì haønh töôùng cuûa khoâng naøy hoøa hôïp ra sao? Ñaùp: Khoâng, ñöôïc noùi ôû ñaây chæ ñeå phaù boû töôùng phaùp maø bieán keá ñaõ chaáp. Noùi nhö theá ñaáy laø noùi nghóa roát raùo. Cho neân, caùc lyù trong lôøi noùi ñoù töï hoøa hôïp, goàm chung laïi. Nhö theá laø ñaõ noùi xong veà khoâng. Sau ñaây khoâng coøn lôøi leõ nghóa lyù gì ñeå noùi veà khoâng nöõa. Laïi nöõa, neân bieát: Caùc phaùp khoâng ñöôïc noùi ôû ñaây, chæ laø ñeå phaù boû, ngaên chaän caùc chaáp tröôùc phaân bieät cuûa chuùng sinh, chöù khoâng phaûi noùi thaät taùnh. Vì sao? Trong thaät taùnh aáy, chæ noùi hai thöù khoâng: aáy laø Nhôn khoâng vaø taát caû phaùp ñeàu khoâng. Nhö theá laø ñaõ noùi xong veà caùi khoâng khoâng tan hoaïi. (Voâ taùn Khoâng) Hoûi: Sao goïi laø khoâng tan hoaïi? Ñaùp: Tan nghóa laø ly taùn. Tan naøy chaúng tan, neân goïi laø khoâng tan. Theå cuûa khoâng tan, laø caùc Boà-taùt coù ñöôïc nhöõng phaùp thieän, cho ñeán trong coõi Nieát-baøn Voâ Dö Y, noù cuõng khoâng tan vaø cuõng khoâng heát, neân goïi khoâng tan. (Voâ taùn Khoâng) Nhö theá laø ñaõ noùi toång coäng möôøi saùu khoâng. Nhö trong Bieän Trung Bieân luaän, Boà-taùt Töø Thò ñaõ noùi caùc nghóa nhö vaäy. Ñeå môû baøy saùng toû, Tuïng noùi: Noäi - Ngoaïi thoï. Thaân kia,

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 2 625

An truù - vaät ñeàu khoâng,
Trí thaáy nhö thaät chuùng
Voán coù nghóa laø khoâng,
Thoï nhaän hai thöù thieän,
Luoân lôïi ích höõu tình;
ÔÛ sanh töû laøm lôïi,
Phaùp thieän aáy voâ taän,
Caùc chuûng taùnh v.v... thanh tònh,
Ñaït ñöôïc caùc töôùng toát
Phaùp chö Phaät thanh tònh,
Boà-taùt cuõng thaønh töïu,
Ngöôøi vaø taát caû phaùp,
Trong ñaáy khoâng taùnh, khoâng,
Trong khoâng taùnh coù taùnh,
Taùnh ñoù cuõng laïi khoâng.
Laïi nöõa trong ñaây, nay seõ noùi ñeán vieäc tröø boû möôøi phaùp phaân bieät taùn loaïn. Neân bieát, ñoù laø phaùt khôûi haønh töôùng ñeå tu haønh. Hoûi: Nhöõng gì

laø möôøi thöù phaân bieät taùn loaïn? Laïi laøm sao ngaên? Do ñoù Tuïng noùi:

Möôøi thöù taâm taùn loaïn,

Taâm taùn loaïn choã khaùc,

Ngu chaúng ñöôïc töông öng,

Trí khoâng hai chaúng thaønh.

Ñaây noùi veà möôøi thöù taâm taùn loaïn. Boà-taùt môùi phaùt taâm coù möôøi thöù phaân bieät taùn loaïn naày. Ñoù laø:

1. Phaân bieät taùn loaïn veà khoâng töôùng.
2. Phaân bieät taùn loaïn veà coù töôùng.
3. Phaân bieät taùn loaïn veà khoâng töôùng vaø coù töôùng (Caâu töôùng).
4. Phaân bieät taùn loaïn Cheâ bai.
5. Phaân bieät taùn loaïn Moät taùnh.
6. Phaân bieät taùn loaïn Ñuû caùc thöù taùnh.
7. Phaân bieät taùn loaïn Töï taùnh.
8. Phaân bieät taùn loaïn Sai khaùc.
9. Phaân bieät taùn loaïn Ñuùng teân vôùi nghóa.
10. Phaân bieät taùn loaïn Ñuùng nghóa vôùi teân.

Ñaáy laø möôøi thöù phaân bieät, khieán cho taâm taùn loaïn, laø taâm vaø taâm sôû bò taùn loaïn.

Taùn loaïn choã khaùc, laø phaân taùn ra nhieàu choã khaùc nhau, maø bò loaïn ñoäng, neân goïi laø taùn loaïn.

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 2 626

Noùi “choã khaùc nhau”, nghóa laø coù nôi coù choã rieâng reõ khaùc nhau, bò loaïn ñoäng loäi daãn laøm cho taâm aáy khoâng ñöôïc töông öng. Hoûi: Ngöôøi naøo chaúng ñöôïc töông öng? Tuïng töï ñaùp: Keû ngu chaúng ñöôïc töông öng. Ngu töùc laø keû phaøm phu ngu meâ, laø caùc Dò sinh, ñoái vôùi caùc vieäc toån haïi, hoaëc caùc vieäc ích lôïi, hoaëc laø phaùp chôn thaät ñeàu khoâng bieát gì! Hoûi: Khoâng ñöôïc töông öng phaùp naøo? Tuïng töï ñaùp laø: “Trí khoâng hai”. “Khoâng hai” töùc laø khoâng coù hai töôùng, neân goïi laø khoâng hai. Trí chaúng chaáp tröôùc vaøo hai thöù ñoù, neân goïi laø trí khoâng hai. “Thaønh töïu”, laø hoaøn thaønh töùc quyeát ñònh ñöôïc hoøan thaønh. ÔÛ ñaây, nhö theá taát phaûi coù nghóa lyù gì. Nhö tuïng ñaõ noùi: “Chaúng thaønh”, nghóa laø caùc keû phaøm phu ngu meâ, taâm luoân taùn loaïn, neân ñoái vôùi caùc caûnh cuûa saéc, thanh, höông, vò, xuùc v.v... taâm sinh chaáp tröôùc. Theá neân, dieäu Trí thanh tònh khoâng theå naøo thaønh töïu, töùc laø taâm khoâng töông öng. Hoûi: Neáu trí khoâng hai chaúng töông öng thì ñoù coù nghóa theá naøo? Tuïng noùi: Noù ngaên chaën, ñaû phaù Naêng, sôû trò laãn nhau Vôùi phaùp Baùt-nhaõ naøy, Nôi Vieân Taäp ñaõ noùi. Noùi noù ngaên trôû v.v... “Noù”, töùc laø möôøi thöù phaân bieät taùn loaïn. Ngaên trôû nghóa laø ngaên caûn, ñaû phaù. Hoûi: Choã naøo ngaên caûn. Tuïng töï ñaùp: Trong phaùp Baùt-nhaõ, töùc laø lôøi daïy cuûa möôøi vaïn baøi Tuïng, trong phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña taát

caû ñeàu noùi lôøi ngaên ngöøa. Hoûi: Noù ngaên phaùp naøo? Tuïng töï ñaùp: naêng-Sôû trò laãn nhau. Hoã töông laø nghóa ñaây vaø kia thay ñoái cho nhau. Naêng (chuû theå) sôû (ñoái töôïng) ñoái trò laø höõu töôùng vaø voâ töôùng, thay ñoåi cho nhau laøm Naêng-Sôû ñoái trò. Haønh töôùng theá naøo? Nhö choã coù höõu töôùng laø naêng ñoái trò, thì voâ töôùng laø sôû ñoái trò. Hoaëc voâ töôùng laø naêng ñoái trò thì höõu töôùng laø sôû ñoái trò. Nhö vaäy, v.v... ñoù laø haønh töôùng. Hoûi: Trong phaùp Baùt-nhaõ kia, seõ phaûi noùi nhö theá naøo? -Tuïng töï ñaùp: "Nôi Vieân Taäp ñaõ noùi", laø lôøi daïy trong Phaät Maãu Baùt-nhaõ Ba-la- maät ña. Nhö theá Vieân Taäp ñaõ toång gom toùm löôïc nghóa coát yeáu, goàm thaâu caû möôøi thöù phaân bieät taùn loaïn. -"Noùi" laø noùi naêng. Ñaây noùi nhö theá, ñoù töùc laø Nhö Lai laø baäc hieåu bieát thaáu ñaùo, chôn thaät vaø cao toät nhaát, maø Vien taäp ñaõ thaâu gom khaép ôû trong phaùp Phaät Maãu Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña nhö theá maø giaûng noùi. Hoûi: Ñaõ giaûng noùi nhöõng gì? Lôøi tuïng noùi:

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 2 627

Neáu nhö Boà-taùt coù, Phaân bieät Voâ töôùng naøy, Thaày ngaên ngöøa taùn loaïn, Noùi caùc uaån theá tuïc. YÙ ôû ñaây noùi: "Boà-taùt coù phaân bieät voâ töôùng naøy". Boà Ñeà vaø Taùt Ñoûa töùc laø Boà Ñeà Taùt Ñoûa. "Coù", nghóa laø chaúng khoâng. ÔÛ ñaây noùi nhö vaäy, töùc laø coù thöù phaân bieät voâ töôùng. "Phaân bieät Voâ töôùng", töùc laø phaân bieät saéc khoâng coù töôùng. Phaân bieät aáy taùn loaïn nhö theá, laø do taùnh ngu si gaây ra. - Hoûi: Neáu coù thöù taùn loaïn naøy thì phaûi laøm sao? -Tuïng ñaùp: Baûo ngaên ngöøa cho döùt. Hoûi: Ai coù theå ngaên ngöøa cho döùt? Tuïng ñaùp: Laø Thaày. - Thaày ôû ñaây chính laø Ñaïi sö Nhö Lai. Ngaøi kheùo luoân cheá ngöï, haøng phuïc caùc giaëc thuø phieàn naõo, laïi thöôøng cöùu ñoä nhöõng noãi lo sôï nôi caùc neûo aùc neân goïi laø Thaày, laø Sö. Tuïng noùi: "Noùi caùc uaån theá tuïc". Theá tuïc, töùc laø theá gian. Caùc uaån theá tuïc töùc laø saéc, thoï v.v... Noùi ñeán caùc uaån aáy, coù yù laø khieán phaûi hieåu bieát roõ. Vì coù uaån aáy, neân caàn phaûi tröø khöû phaân bieät voâ töôùng taùn loaïn ñoù. YÙ noùi nhö theá, aáy laø vì Theá Toân thöông xoùt caùc Boà-taùt môùi phaùt taâm, noùi caùc uaån theá tuïc, khieán hoï hieåu bieát ñeå tröø khöû ñoaïn kieán, maø ngaên caùi phaân bieät voâ töôùng ñoù, chöù chaúng phaûi noùi thaät taùnh. Taùm ngaøn baøi tuïng cuûa phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña naøy noùi nghóa nhö theá thì töông öng vôùi nghóa lyù cuûa Baùt nhaõ ba la maät ña baûn maãu. Laïi nöõa Tuïng noùi: Ñaây, taùm ngaøn baøi tuïng v.v... Töø noùi ñaàu, thöù lôùp Ñeán cuoái ñeàu chæ ngaên Noùi: phaân bieät Voâ töôùng. Ñaây noùi noùi veà taùm ngaøn baøi tuïng v.v... "Ñaây" laø nghóa nhö vaäy. Baùt thieân tuïng baûn maãu ñaõ noùi nhö vaäy. Ñaúng laø cuøng goàm thaâu caû möôøi vaïn baøi tuïng. Noùi (Töø noùi thöù lôùp), laø ñöôïc hình thaønh töø lôøi noùi ñaàu, laø töø ñaàu kinh ñaõ khôûi leân lôøi noùi ñoù. - Haønh töôùng noù nhö theá naøo? Laø nhö kinh noùi: "Naøy Tu Boà Ñeà! Tuøy theo yù oâng öa thích maø noùi veà Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña cuûa caùc ñaïi Boà-taùt; oâng neân baét ñaàu laøm nhö Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña sinh ra caùc ñaïi Boà-taùt v.v... Tuïng noùi: "Ñeán cuoái ñeàu chæ ngaên", nghóa laø, töø ñaàu kinh, ñeán cuoái kinh,

nhöõng ñieàu noùi trong ñoù ñeàu raát ñaày ñuû roát raùo. Tuïng noùi: “Ñeàu chæ ngaên”. Ngaên (chæ) töùc laø ngaên ngöøa thoâi döùt, xua ñi. Töùc laø trong Baùt nhaû Ba la maät ña Baùt thieân tuïng naøy ñeàu chæ laø ngaên döùt noùi phaân bieät cheâ bai Voâ töôùng.. Tuïng noùi: “Noùi phaân bieät Voâ töôùng”, töùc laø phaân bieät saéc naøy laø

khoâng coù töôùng. Do phaân bieät nhö theá maø rôi vaøo chaáp ôû khoâng ñeå ñoaïn coù saéc. Chöõ “Noùi” laø nghóa theá naøo? Noùi, töùc laø nöông vaøo phaùp maø noùi, nöông vaøo phaùp noùi ôû ñaây laø noùi veà söï töôùng. Haønh töôùng noù nhö theá naøo? Töùc laø töø lôøi noùi ñaàu tieân laøm phaùt khôûi, cho ñeán cuoái Kinh, coù raát nhieàu loaïi, caùch noùi ôû trong ñoù vaø ñaõ thaønh laäp neân caùc haønh töôùng phaùt khôûi rieâng khaùc. Nhö noùi caùc Boà-taùt vaø caùc chuû trôøi, Ñeá Thích, caùc baäc thöôïng thuû v.v... nhöõng ñieàu ñoù neân bieát, ñeàu laø ñeå ngaên ngöøa kieán chaáp ñoaïn. - Hoûi: Neáu nhöõng lôøi leõ ñöôïc noùi ñaây, trong phaïm vi ñeå phaùt khôûi thì coù ñöôïc nhöõng ñaïo lyù gì? Nöông theo phaùp maø noùi, laø ñeå ngaên tröø noùi phaân bieät cheâ bai voâ töôùng. Cho neân tuïng noùi: Nhôn noùi chaúng nhö theá, Ñaây chæ noùi söï töôùng, ÔÛ trong kinh Phaïm Voõng v.v... Bieát taát caû nhö lyù. Noùi: “Nhôn noùi chaúng nhö theá”. Nhaân ôû ñaây nghóa laø ñaïo lyù. “Chaúng nhö theá”, töùc laø nhöõng lôøi noùi ñaïo lyù, chaúng phaûi laø nhöõng lôøi noùi thaønh töïu. Vì sao theá? Tuïng töï giaûi thích: “Ñaây chæ noùi söï töôùng”. Söï, laø söï coù taïo taùc, söï coù tu haønh. Noùi, töùc laø noùi naêng. Caùc nghóa trong ñaáy thì nhö theá, nhöng chæ noùi veà söï töôùng. Neáu vaäy, nay caùc nghóa ñaïo lyù hoøa hôïp chaúng thaønh töïu thì laøm sao coù theå khieán nhöõng ngöôøi trí trong ñoù quaùn saùt maø sinh hoan hæ? Cho neân Tuïng noùi chung: “Trong kinh Phaïm Voõng v.v..” bieát taát caû nhö lyù. Ñaây laø theá naøo? Töùc laø caùc kinh voán coù nhö Phaïm Voõng v.v... -“Vaû laïi noùi Ñaúng (v.v)” Ñaúng (v.v) töùc laø goàm caû caùc kinh Vaân luaân v.v... trong aáy ñeàu noùi nhö lyù caû. Ngöôøi naøo noùi? Laø Phaät Theá Toân. Ñoái vôùi taát caû moïi nôi ñeàu `nöông theo lyù nhö thaät, töï noùi nhö theá. “Noùi nhö theá” töùc nghóa cuûa noù ñaõ ñöôïc thaønh töïu. Noùi: “Bieát”, töùc laø hieåu bieát, hieåu bieát ôû ñaây laø ñaõ noùi nhö lyù vaø nhö löôïng. Neáu noùi nhö theá thì nghóa cuûa lôøi noùi chaân thaät laø nghóa quyeát ñònh. Ñaây laïi laø theá naøo? Neáu nhö tröôùc noùi ñaïo lyù, maø noùi thì tuy coù theå töø boû phaân bieät höõu töôùng laïi naûy sinh. Theá neân nay caàn phaûi chæ baøy moân traùi ngöôïc. Nhö Tuïng noùi: Boà-taùt chaúng thaáy ngaõ, Nhöng ñaây v.v... luoân roäng lôùn, Theá Toân ngaên ñieàu naøy,

Phaân bieät Höõu töôùng loaïn. Ñaây noùi: Boà-taùt chaúng thaáy ngaõ, ôû ñoù laïi luoân laø roäng lôùn. Laø do tröôùc heát noåi leân taùnh bieán keá, neân sanh taâm chaáp tröôùc vaøo töôùng cuûa Boà-taùt (cho ta laø Boà-taùt), söï chaáp töôùng aáy,

ñoái vôùi thaät taùnh, thì ngaõ chaúng theå thaáy, cuõng chaúng theå naém baét ñöôïc. “Ngaõ” nghóa laø chính mình. “ÔÛ ñoù luoân roäng lôùn”, thì roäng lôùn töùc laø bao la roäng raõi, Boà-taùt coù nghóa laø roäng lôùn, cho neân Ngaõ cuûa Boà-taùt laø khoâng theå thaáy, cuõng chaúng theå naém baét ñöôïc. Phaùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña cuõng chaúng thaáy vaø cuõng chaúng theå naém baét ñöôïc. Nhö theá, nhöõng ñieàu noùi ôû ñaây, laø coát ñeå ngaên tröø phaù boû caùi “phaân bieät Höõu töôùng taùn loaïn”! Tuïng noùi: “Phaân bieät Höõu töôùng taùn loaïn”; thì “töôùng” laø töôùng cuûa saéc v.v..., coøn “loaïn” laø loaïn ñoäng khoâng yeân. Vaø “Phaân bieät” töùc laø phaân bieät caùc töôùng cuûa saéc, thinh v.v... ñoái vôùi caùc nghóa chaúng ñuùng, chaáp tröôùc cho laø ñuùng nghóa, ñuùng taùnh. Caùc thöù nghi hoaëc, meâ môø, loaïn ñoäng nhö theá, ñoái vôùi Thaéng nghóa ñeá, chuùng khoâng coù thaät taùnh. Hoûi: Ngöôøi naøo ngaên tröø? Tuïng ñaõ töï ñaùp: Theá Toân ñaõ ngaên tröø. Ngaên tröø caùi gì? Tuïng noùi: Neáu chaúng thaáy teân aáy, Caûnh giôùi haønh cuõng theá, Uaån aáy, taát caû xöù Ñeàu chaúng thaáy Boà-taùt. Noùi: “Neáu chaúng thaáy teân aáy:... “Neáu”, töùc laø neáu coù. “Chaúng thaáy” töùc chaúng theå naém baét ñöôïc. Hoûi: Chaúng thaáy phaùp naøo? Ñaùp: Ñaáy laø teân Boà-taùt chaúng theå thaáy! Neáu noùi nhö theá thì teân aáy cuõng noùi laø chaúng theå naém baét ñöôïc. Taïm thôøi, ngaên ñaây maø noùi theá. - Tuïng noùi: “Caûnh giôùi”, neáu ñuùng nhö thaät maø bieát, thì chaúng phaûi chæ coù teân Boà-taùt laø chaúng theå naém baét maø ñoái vôùi caùc caûnh giôùi khaùc cuõng chaúng theå naém baét. “Caûnh giôùi”, töùc laø caùc caûnh giôùi voán ñaõ hieän haønh. Caùc Boà-taùt aáy ñaõ thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña. Nhö theá, thì caùc töôùng ñaïo hieän haønh cuõng chaúng theå naém baét. Haønh töùc laø phoå bieán. Noùi caùc haønh töùc laø noùi ñeán söï tu haønh vaø söï laøm vieäc, nhöng caùc haønh ñoù cuõng chaúng theå naøo chaáp laø coù ñöôïc. Noùi: “Uaån aáy taát caû xöù”. Uaån töùc laø saéc thoï v.v... “Taát caû xöù”. Nghóa laø bieán khaép ôû moïi choã, vaø taát caû moïi thöù. Theo yù ôû ñaây, thì phaûi bieát nhö thaät, duøng dieäu hueä thanh tònh tìm caàu töôùng cuûa Boà-taùt, khaép taát caû choã hieåu roõ ñoù laø caùi chaúng theå naém baét ñöôïc. Vì lyù do ñoù, neân Boà-taùt chaúng theå thaáy. Theá neân tuïng noùi: “Ñeàu chaúng thaáy Boà-taùt”. Nhö

theá trong ñaây yù ñaõ noùi laø vì. “Chæ khieån traùch keû ngu”; töùc laø ñoái vôùi trí voâ nhieãm cuûa Phaät - Theá Toân maø laïi chaáp laø coù thaät danh (teân thaät) vaø caùc caûnh giôùi v.v... chuùng chaúng theå naém baét ñöôïc, chaúng phaûi laø hieåu bieát ñuùng ñaén, maø töôùng cuûa Boà-taùt, ñoái vôùi thaät taùnh vieân thaønh (taùnh chôn thaät veïn toaøn) cuõng chaúng theå lìa boû. Vì neáu coøn chaáp töôùng lìa boû, thì phaân bieät voâ töôùng taùn loaïn kia trôû laïi naûy sinh. Ñaáy laø nghóa ñaõ toùm taét maø noùi, neân coù lôøi hoûi: Neáu baây giôø, ñoái vôùi thaät taùnh laø khoâng coù Boà-taùt, thì coù traùi vôùi lôøi noùi tröôùc? Tuïng töï noùi: Ñaây chæ ngaên Bieán keá, Thaâu khaép ñaây maø noùi, Nhôø nhaân Nhaát Thieát Trí, Hueä phaân bieät caùc töôùng. Noùi: Chæ ñeå ngaên ngöøa, xua ñi bieán keá. Bieán keá laø

söï nhìn nhaän thaáy bieát cuûa chuùng sinh ñaõ khôûi leân, ñieân ñaûo. Haønh töôùng ñoù nhö theá naøo? Töùc laø, ñoái vôùi caùc Uaån-Xöù-Giôùi chaáp laø taùnh coù thaät, nay phaûi ngaên tröø noù. Chöù khoâng phaûi ñeå ngaên tröø dieäu trí thanh tònh. Tuïng noùi: "Thaâu khaép ñaây maø noùi". Ñaây töùc laø nghóa nhö theá. Goàm thaâu khaép heát maø noùi ra, töùc laø taùc giaû thaâu goàm taát caû ñeå coù maø noùi. Vieäc goàm thaâu khaép caû maø noùi ñaây laø nieàm vui quí nhaát. Neân bieát, ñaây v.v... laø nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña. Nhö vaäy, goàm thaâu khaép caû maø trình baøy, laø quyeát ñònh, töùc nghóa aáy ñaõ ñöôïc ñeán möùc roát raùo. Hoûi: ÔÛ ñaây, döïa vaøo nghóa naøo maø noùi? Tuïng töï ñaùp: "Nöông nhaân Nhaát Thieát Trí". Ñaây laø nghóa nhö theá, maø nhö lyù hieån baøy. Nöông töùc laø nöông vaøo ñoù. "Taát caû", nghóa laø khaép heát. "Trí nhôn", töùc laáy trí phaân bieät roõ laøm nhaân. Hoûi: Ngöôøi naøo nöông? Tuïng ñaùp laø Hueä. Hueä ñoù laø Ñaïi Hueä, töùc laø Phaät. Hoûi: Noùi nhöõng gì? Tuïng töï ñaùp: "Phaân bieät caùc töôùng". Töôùng töùc laø coù taùc duïng nhoùm hoïp, tuï taäp taát caû, neân goïi laø töôùng. Töôùng aáy khoâng coù ñoái ngaïi. Hoûi: Ñoù laø nhöõng töôùng gì? Tuïng noùi Phaân bieät. Phaân bieät laø chæ ra caùc haønh töôùng, chöù chaúng phaûi noùi thaät taùnh. Töùc laø ñoái vôùi caùc nghóa lyù ñaõ noùi ñoù, nhö thaät maø quaùn saùt, cho ñeán khoâng coù nghóa löôïng cöïc vi traàn beân ngoaøi maø coù töï taùnh coù theå ñöôïc thaønh laäp. Theá neân, nöông tuï trí kia, Theá Toân ñaõ chæ baøy taát caû haønh töôùng, taùc duïng maø phaân bieät voán coù. Hoûi: Ñöôïc nghóa gì môùi coù theå nhö theá? Do ñoù, tuïng noùi: Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Noùi ba thöù nöông töïa, Goïi Bieán keá -Y tha

SOÁ 1517 - LUAÄN PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT VIEÂN TAÄP YEÁU NGHÓA, Quyeån 2 631

Vaø taùnh Vieân thaønh thaät. Noùi "Baùt-nhaõ Ba-la-maät v.v..." Neân bieát, Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña coù hai thöù phaùp: moät laø Thaéng thöôïng, hai laø Sôû haønh. "Thaéng thöôïng" töùc laø trí ñaõ lìa haún phieàn naõo chöôùng vaø sôû tri chöôùng. "Sôû haønh", töùc laø töôùng cuûa danh-vaên cuù-ngoân thuyeát. Noù thaéng thöôïng (cao, caû, hôn heát), laø töø töï taùnh cuûa Baùt nhaõ Ba la maät ña noùi ra. Sôû haønh cuûa noù töùc laø nghóa, ngoân töø cuûa phaùp ñöôïc noùi, cuõng laø taùc duïng cuûa töï taùnh. Hoûi: Taùc duïng cuûa noù, ôû ñaây laø sao? Tuïng töï ñaùp: "Noùi ba thöù nöông töïa". Ba thöù nöông töïa ñoù laø gì? Nhö tuïng ñaõ noùi: Ñoù goïi laø taùnh Bieán keá, Y tha vaø Vieân thaønh thaät. Bieán keá, nghóa laø caùc keû phaøm ngu ñoái vôùi trí khoâng hai thanh tònh, khaép cho laø coù caùc töôùng maø chaáp tröôùc ñoái ngaïi caùc töôùng aáy. Ñaáy laø noùi veà Bieán keá. "Taùnh y tha" laø noùi töø töï taùnh an truù cuûa trí khoâng hai, vaø chuûng töû voâ minh, hai thöù naøy ñoái ngaïi maø caùc voâ minh döïa vaøo caùi (nhaân duyeân) daáy leân, neân noùi ñaáy laø taùnh "Y tha khôûi". Coøn "Vieân thaønh thaät taùnh", töùc laø trí khoâng hai, noù laø taùnh chaân thaät veïn toaøn. - Hoûi: Vì sao noùi ñoù laø ba thöù nöông töïa? Vì theá, tuïng coù noùi: Khoâng coù cuù thuyeát naøy v.v... Ngaên taát caû bieán keá Duï huyeãn v.v... thuoäc veà thaáy, Ñaáy noùi taùnh Y tha. "Khoâng", töùc laø khoâng coù gì caû. Cuù thuyeát naøy v.v... töùc laø caùc caâu, caùc lôøi ñaõ noùi.

Ñaúng v.v.., töùc laø heát thaûy caùc phaùp ñaõ noùi ñoù.. ñeàu ngaên caûn maø noùi raèng: Khoâng coù. Hoûi: Haønh töôùng noù nhö theá naøo? Tuïng ñaùp: “Ngaên taát caû bieán keá”. “Taát caû” nghóa laø khaép heát. “Bieán keá” laø taïo taùc ra söï hö voïng, xaûo traù, kyø dò maø chaáp tröôùc vaøo ñoù. Chæ, töùc laø ngaên caám. YÙ ñöôïc trình baøy nhö ñaây, ñoù laø vì noùi: Neáu coù ai nghe taát caû nhöõng thuyeát thì ngaên caûn hoï chaáp vaøo nhöõng ngoân thuyeát aáy. Ngöôøi trì hieåu bieát thaáu suoát taát caû ñeàu ngaên tröø bieán keá coù töôùng chaáp tröôùc. Tuïng noùi: Duï Huyeãn v.v… thuoäc veà thaáy. Ñaây laø noùi veà “taùnh y tha”. Huyeãn töùc laø maøng löôùi chaéc thaät (löôùi nghi) “Ñaúng (v.v...)” töùc laø bao goàm caùc phaùp huyeãn nhö thaønh Caøn-thaùt-baø v.v... “Huyeãn” laø do ngöôøi khaùc, nhôø phaùp thuaät, maø taïo thaønh. Nay laáy caùc aûo thuaät ñoù, duï cho phaùp naøy, neân goïi laø duï huyeãn. Thuoäc veà thaáy, nghóa laø do thí duï hieåu ñöôïc caùc phaùp nhö theá, neân goïi laø thuoäc veà thaáy. YÙ ôû ñaây laø: Neáu coù nghe noùi nhôø huyeãn duï naøy maø thaáy ñöôïc nghóa, thì Baäc trí neân bieát, ñaáy laø noùi “taùnh y tha khôûi”. ÔÛ ñaây, neân bieát do ñaõ thaáy caùc huyeãn

v.v…cho neân, Theá Toân môùi coù ñieàu ñeå daïy baûo tuyeân noùi. Hoûi: Töï taùnh y tha ñoù, laøm sao hieåu cho thaáu ñaùo? Coøn “töï taùnh vieân thaønh” laø noùi ñeán vieäc gì? Do vaäy tuïng noùi: Coù boán thöù thanh tònh, Noùi taùnh Vieân thaønh thaät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Phaät, khoâng noùi khaùc bieät. Noùi : “Coù boán thöù thanh tònh. Noùi taùnh vieân thaønh thaät” thì ôû ñaây: “Noùi” töùc chæ baøy roõ. Nghóa laø duøng boán thöù thanh tònh chæ roõ voán ñaõ coù “töï taùnh vieân thaønh”, “Boán thöù”, töùc laø boán chuûng loaïi. Thanh tònh, töùc laø nghóa khoâng nhieãm. Vì do ñöôïc boán thöù saïch naøy, cho neân goïi laø thanh tònh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.